

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2025/2026-2026/2027

(skrajne daty)

Rok akademicki 2025/2026

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Obszary chronione
Kod przedmiotu*	
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Wydział Biologii, Ochrony Przyrody i Zrównoważonego Rozwoju
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Wydział Biologii, Ochrony Przyrody i Zrównoważonego Rozwoju
Kierunek studiów	Biologia
Poziom studiów	II stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	rok I; semestr 2
Rodzaj przedmiotu	kierunkowy
Język wykładowy	j. polski
Koordinator	Dr hab. Mateusz Wolanin, prof. UR
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Dr hab. Mateusz Wolanin, prof. UR, Dr hab. Tomasz Durak, prof. UR

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
2	20			20					4

1.2. Sposób realizacji zajęć zajęcia w formie tradycyjnej zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość**1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku)**

ZALICZENIE Z OCENĄ

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Podstawowe wiadomości z zakresu botaniki, zoologii i ekologii.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Wprowadzenie studenta w podstawowe zagadnienia z zakresu ochrony obszarowej oraz roli i funkcjonowania obszarów chronionych w Polsce i w pozostałych częściach Europy.
C2	Kształcenie umiejętności analizy wpływu czynników naturalnych i antropogenicznych na układy ekologiczne ważne w kontekście ochrony obszarowej.
C3	Uwrażliwienie studenta na biologiczne i socjologiczne aspekty tworzenia i utrzymywania obszarów chronionych oraz na ich znaczenie w aspekcie długoterminowym.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	Student ma wiedzę na temat różnorodności obszarów chronionych na terenie kraju (ze szczególnym uwzględnieniem Podkarpacia) jak również poza jego granicami. Zna aktualne problemy ochrony przyrody na obszarach przyrodniczo cennych. Rozpoznaje zależności pomiędzy komponentami środowiska przyrodniczego.	K_Wo3; K_Wo5;
EK_02	Potrafi samodzielnie określić stopień zagrożenia gatunku występującego w stanie dzikim.	K_Uo4; K_Uo5;
EK_03	Krytycznie analizuje informacje pochodzące z różnych źródeł oraz umie oceniać ich wiarygodność, aktywnie uczestniczy w pracach zespołowych mających na celu propagowanie aktywnej postawy na rzecz utrzymania w stanie niepogorszonego przyrody na terenie obszarów chronionych. Posługuje się specjalistycznym językiem oraz aktualną terminologią z zakresu ochrony przyrody.	K_Uo4; K_Uo5; K_Ko1; K_Ko2;

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

1. Wprowadzenie do kursu Obszary chronione – cele, zadania, podstawowe terminy, podstawy prawne.
2. Formy ochrony przyrody wg różnych klasyfikacji i systemów. IUCN, przykłady, szczegółowa klasyfikacja na przykładzie krajowych rezerwatów przyrody.
3. Ochrona czynna i bierna w postępowaniu praktycznym.
4. Naturalne przemiany siedlisk (pojęcie naturalności, ochrona).
5. Rola i zadania stawiane przez Plan Zadań Ochronnych.
6. Przykłady krajowych fitocenoz objętych ochroną obszarową.

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

1. Punktowe i obszarowe formy ochrony przyrody w Polsce. Monitoring obiektów przyrodniczo cennych.
2. Międzynarodowa Unia Ochrony Przyrody (IUCN), czerwone księgi, czerwone listy, kategorie zagrożenia.
3. Wyznaczanie kategorii zagrożenia gatunków ginących.
4. Analiza wybranych obszarowych form ochrony przyrody na kuli ziemskiej
5. Analiza wybranych obszarowych form ochrony przyrody w Polsce
6. Współczesne problemy i wyzwania ochrony obszarowej.

3.4 Metody dydaktyczne

Wykłady: wykład z prezentacją multimedialną

Laboratoria: praca w grupach, prezentacja

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01 - EK_03	obserwacja w trakcie zajęć	W., LAB.

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Wykład: zaliczenie: aktywność na zajęciach

Ćwiczenia: aktywność na zajęciach, ocena prezentacji multimedialnych, kolokwium

Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest osiągnięcie wszystkich założonych efektów uczenia się.

O ocenie pozytywnej z przedmiotu decyduje liczba uzyskanych punktów z kolokwium zaliczeniowego* oraz oceny z prezentacji.

*(>50% maksymalnej liczby punktów): dst 51–60% dst plus 61–70%, db 71–80%, db plus 81–90%, bdb 91–100%

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny z harmonogramu studiów	40
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	10
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	50

SUMA GODZIN	100
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	4

** Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.*

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	-
zasady i formy odbywania praktyk	-

7. LITERATURA

<p>Literatura podstawowa: Pullin A. S. 2007. Biologiczne podstawy ochrony przyrody. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa. Dobrzańska B., Dobrzański G., Kiełczewski D. 2008. Ochrona środowiska przyrodniczego. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa. Rosik-Dulewska C. 2012. Podstawy gospodarki odpadami. PWN, Warszawa.</p>
<p>Literatura uzupełniająca: Małachowski K. 2008. Gospodarka a środowisko i ekologia. Wydawnictwo CeDeWu Sp. z o.o. Umiński T. 1995. Ekologia, środowisko, przyroda. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa.</p>

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej